

บทที่ 1

บทนำ

ไม้ดอกประเภทหัว เป็นกลุ่มไม้ดอกที่มีลักษณะพิเศษคือมีหัว ซึ่งเป็นส่วนที่แปรรูปมาจากอวัยวะต่างๆ ของต้นเพื่อเป็นส่วนสะสมอาหาร และเป็นส่วนขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ ปัจจุบันไม้ดอกประเภทหัวเป็นไม้ดอกกลุ่มที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างยิ่งในประเทศทางตะวันตกของโลก มีรายงานว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ มีธุรกิจในการจำหน่ายไม้ดอกประเภทหัวเป็น 65 เปอร์เซ็นต์ (%) ในตลาดโลกและมีบริษัทผู้ผลิตไม้ดอกประเภทหัวภายในประเทศ 3,090 บริษัท เป็นบริษัทที่ทำการส่งออกหัวพันธุ์จำนวน 540 บริษัท โดยมีชนิดของไม้ดอกที่ทำการผลิตคือ tulip, lily, gladiolus, narcissus, hyacinth, iris, crocus และ dahlia เป็นส่วนใหญ่ (International Flowerbulb Centre, 1997) ซึ่งไม้ดอกประเภทหัวดังกล่าวเป็นไม้ดอกเขตอบอุ่นและเป็นชนิดที่ตลาดโลกได้ให้ความนิยมเสมอมา อย่างไรก็ตามประเทศผู้ผลิตหลักของไม้ดอกกลุ่มนี้ได้ให้ความสนใจแก่ไม้ดอกประเภทหัวเมืองร้อนเพื่อการผลิตในสภาพบังคับและการพัฒนาพันธุ์เพื่อปลูกเลี้ยงในเขตอบอุ่นมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ดังเห็นได้จากรายงานการวิจัยที่เสนอโดยนักวิจัยต่างประเทศ เช่น Lehmler (1992), Meerow *et al.* (1992), Roh and Meerow (1992), Roh *et al.* (1993), Vijayavalli and Methew (1994) และ Hagiladi *et al.* (1996)

ประเทศไทยมีไม้ดอกไม้ประดับประเภทหัวที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศของประเทศอยู่หลายชนิดและเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีความสวยงามและเป็นที่น่าสนใจในการพัฒนาเพื่อเป็นไม้ดอกชนิดใหม่ซึ่งน่าจะเป็นไม้ดอกส่งออกได้ในอนาคต จึงควรที่จะมีการศึกษาอย่างจริงจังทั้งในแง่ของการผลิตและการพัฒนาพันธุ์

ว่านแสวงอาทิตย์ (haemanthus) เป็นไม้ดอกประเภทหัวเมืองร้อน ชนิดหนึ่งที่มีการใช้ประโยชน์เป็นไม้ดอกกระถางในประเทศเนเธอร์แลนด์และเป็นไม้ตัดดอกบ้างแล้วในประเทศญี่ปุ่น (ฉันทนาและคณะ, 2542) ด้วยเหตุที่ไม้ดอกชนิดนี้มีการเจริญเติบโตได้ดีในประเทศไทย และด้วยการปลูกเลี้ยงและใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานานจึงควรที่จะได้รับการพัฒนาให้มีการปลูกเลี้ยงเป็นการค้า และการวางแผนเพื่อการส่งออกดอก และหัวพันธุ์ แต่เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับพืชชนิดนี้ยังมีน้อยมาก การศึกษาดังนี้จึงเป็นการศึกษาการขยายพันธุ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อได้ ข้อมูลพื้นฐานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตในด้านต่างๆ ต่อไป